

23.5.2022

VN/735/2022

EU:n biodiversiteettistrategian kansallisten sitoumusten valmistelu

Ohjausryhmän kokous

Aika	3.5.2022, klo 9.00–11.00	
Paikka	Etäkokous (Teams)	
Osallistujat	Juhani Damski (puheenjohtaja) Ilkka Herlin (varapuheenjohtaja) Tarja Haaranen Tuula Packalen Erja Fagerlund Armi Liinamaa Tero Toivanen Minna Ojanperä Timo Jokelainen Sini Harkki Tapio Gustafsson Aleksi Lehikoinen Marko Mäki-Hakola Mika Riipi Henrik Jansson Jussi Kumpula Tiina Vuoristo Harri Mäkivuokko Jan Saijets Anniina Kostilainen Tommi Maasilta Harri Hölttä Anna Rakemaa Marko Svensberg Viktor Harvio Hannu Moilanen Jari Luukkonen Mikko Kuusinen (pys. asiantuntija) Olli Ojala (pys. asiantuntija) Janne Kotiaho (pys. asiantuntija) Aino Lipsanen (sihteeri)	Ympäristöministeriö Ympäristöministeriö Maa- ja metsätalousministeriö Työ- ja elinkeinoministeriö Valtiovarainministeriö BirdLife Suomi ry Elinkeinoelämän keskusliitto Lapin ELY-keskus Greenpeace Kalatalouden Keskusliitto ry Luonnontieteellinen keskusmuseo MTK ry Lapin liitto Metsähallitus, Luontopalvelut Metsähallitus, Metsätalous Oy Metsäteollisuus ry Pro Agria Saamelaiskäräjät Sahateollisuus ry Suomen Kuntaliitto ry Suomen luonnonsuojeluliitto ry Suomen metsäkeskus Suomen riistakeskus SLC r.f. Suomen Vesiensuojeluyhdistysten liitto WWF Suomi Ympäristöministeriö Ympäristöministeriö Suomen Luontopaneeli Ympäristöministeriö

Vierailijat

Saara Bäck
Päivi Gummerus-Rautiainen
Hanna-Leena Keskinen

Ympäristöministeriö
Ympäristöministeriö
Ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus

Ohjausryhmän puheenjohtaja Juhani Damski avasi kokouksen.

2. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Ohjausryhmän ja työryhmän ensimmäinen kokous järjestettiin 15.2.2022. Pöytäkirjaluonnokseen ei esitetty muutoksia. Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Työryhmän kuulumiset

Työryhmän puheenjohtaja Mikko Kuusinen esitteli metsiä, soita ja kallioita koskevaa keskustelua työryhmässä. Työryhmän varapuheenjohtaja Saara Bäck esitteli vastaavasti työryhmän edistymistä sisävesien, rantojen, Itämeren ja rannikon osalta.

Työryhmä on keskustellut kerran sekä vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelusta että metsien, soiden ja kallioiden suojelualueverkoston kehittämisestä ja näiden elinympäristöjen lajien ja luontotyyppien suojelutason parantamisesta. Keskustelu on käyty tutkimuslaitosten alustusten ja taustapapereiden pohjalta. EU-tason määritelmät vanhoista ja luonnontilaisista metsistä ovat valmistumassa ja puheenjohtaja pyysi, että Suomen ympäristökeskus ja Luonnonvarakeskus alkavat valmistella kriteereitä ja kynnsarvoja EU:n luonnontilaisten ja vanhojen metsien määritelmän täydentämiseksi. Työryhmän keskustelussa ehdotettiin, että arvokkaat ja todennäköisesti vanhoja ja luonnontilaisia metsiä sisältävät alueet tulisi valtion mailla jättää metsänkäsittelyn ulkopuolelle, kunnes kriteerit ovat valmistuneet ja ne täyttävät kohteet on siirretty suojeluun. Ehdotus jakoi työryhmää. Metsien, soiden ja kallioiden suojelualueverkoston ja lajien ja luontotyyppien suojelutason osalta keskustelua on käyty alustavista toimenpide-ehdotuksista. Ympäristöministeriö valmistelee keskustelun ja tutkimuslaitosten selvitysten pohjalta seuraava keskustelua varten ehdotuksen tarkemmiksi toimenpiteiksi.

Sisävesien, rantojen, Itämeren ja rannikon suojelualueverkoston kehittämisestä on keskusteltu kerran Suomen ympäristökeskuksen alustuksen pohjalta. Alustuksessa on kunkin elinympäristön osalta esitelty suojelun nykytilaa, tunnistettu mahdollisia jatkoselvitystarpeita sekä esitelty alustavia toimenpide-ehdotuksia suojelutoimien kohdentamiseksi. Kokouksessa ohjausryhmältä pyydettiin näkemyksiä vesialueiden sisällyttämisestä suojelualueverkostoon tilanteessa, jossa vesialueiden omistussuhteet ovat monimutkaisia sekä siitä, miten huomioida valuma-alueen toimintojen vaikutus suojelualueiden tilaan ja kohdentamiseen.

- Keskustelussa huomioitiin, että luonnontilaisilla pienvesillä omistussuhteet ovat usein yksinkertaisempia. Omistajuussuhteita ei tulisi pitää esteenä suojelulle, sillä suojeluun on yhä laajemmin kiinnostusta. Valtion vesialueilla omistussuhteet ovat selkeitä.

- Alueiden suojelun lisäksi kannustettiin tarkastelemaan myös muita keinoja, myös kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta.
- Vapaaehtoisuuteen perustuvaa, Metso-ohjelman kaltaisen mallin kehittämistä ehdotettiin myös vesialueille
- Metsien osalta vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelun ja kriteerien edistymistä pidettiin tärkeänä. Lehtojen ja poronhoidolle tärkeiden, saamelaisten kotiseutualueiden alavien metsien suojelun tarvetta korostettiin.
- Sitoumuksiin ehdotettavien toimenpiteiden toteuttamistavoista ja ohjauskeinoista toivottiin tarkempia tietoja.
- Suojelualueverkoston kehittämistä suojeluarvolähtöisesti ja erilaiset keinot huomioiden pidettiin hyvänä lähtökohtana sitoumustyölle.
- Lisäksi nostettiin esille luonnon monimuotoisuuden eteen jo tehtävän työn näkyväksi saattaminen.
- Vaikutustenarvion toteuttamisesta kysyttiin. Pidettiin tärkeänä, että vaikutustenarvio kattaa sekä suorat että välilliset vaikutukset kestävyiden eri osa-alueiden osalta. Lisäksi vaikutustenarviota tulisi voida hyödyntää jo valmistelun tukena.

4. Työn organisointi ja työryhmän raportin sisälllys

Päivi Gummerus-Rautiainen esitteli sitoumusten valmistelun organisointia ja työryhmän raportin rakennetta ja sisällyslueittoa. Raportissa kuvataan sitoumusten tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Raportin pohjalta ympäristöministeriö valmistelee komissiolle toimitettavat määrämuotoiset sitoumukset komission lomakepohjalle. Sitoumuksia käsitellään poliittisella tasolla valmistelun aikana ja työn valmistuttua. Työssä edetään niin, että ensimmäisissä kokouksissa tutkimuslaitosten edustajat esittelevät elinympäristöjen tämän hetkistä tilannetta ja tarvittavia toimenpiteitä. Tämän jälkeen ympäristöministeriö tuo keskusteluun pohjaesityksen sitoumukseen sisällytettävistä toimenpiteistä. Ideoita ja ehdotuksia toimenpiteiksi tarvitaan myös työryhmältä.

- Keskustelussa kaivattiin lisätietoja vaikutustenarviosta ja korostettiin, että vaikutustenarvio tulee kytkeä riittävän ajoissa osaksi valmistelua ja keskustelua toimenpide-ehdotuksista. Ehdotettiin, että vaikutustenarvioinnin alustavaa suunnitelmaa tuodaan keskusteltavaksi ohjausryhmään.

5. Johdatus OECM-alueisiin

Hanna-Leena Keskinen piti esityksen OECM-alueista, eli suojelualueverkostoa tukevista luonnon monimuotoisuutta turvaavista alueista Suomessa (OECM – akronyyymi sanoista other effective area-based conservation measures). OECM-käsite on määritelty YK:n biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksessa 2018, ja Suomessa OECM-käsitteen soveltamista ja mahdollisia OECM-alueita on selvittänyt kansallinen OECM-työryhmä 2019-2021. Työryhmän loppuraportissa on ryhmitelty erilaisia aluetyyppejä OECM-alueiden kriteerien mukaan joko jatkoselvitetäviksi tai suoraan OECM-alueiksi hyväksyttäviksi.

Ympäristöministeriö on esittänyt sitoumuksia valmisteleivassa työryhmässä, että sitoumuksiin sisällytetään 1) raportin pohjalta suoraan OECM-alueiksi soveltuvat kohdetyypit ja 2) aluetyyppejä, joita tullaan tarkentamaan vielä kohdekohtaisen selvityksen jälkeen. OECM-alueista järjestetään työryhmän jäsenten ja muiden keskeisten sidosryhmien kesken kaksi työpajaa, joissa alueita ja OECM-kriteeristöä käydään tarkemmin läpi. Ensimmäinen työpaja järjestetään ennen juhannusta ja toinen elokuussa.

- Keskustelussa kommentoitiin, että OECM-statuksen edellytykset täytyy viestiä selkeästi, jottei käytön rajoituksista synny väärinkäsityksiä ja sosiaalinen hyväksyttävyys säilyy. OECM-statuksesta ei voi tulla yksipuolisesti uusia käytön rajoituksia, vaan statuksen tulee perustua rajoitusten nykytilaan.

6. Mahdolliset muut asiat

Ohjaus- ja työryhmän yhteinen vetäytyminen järjestetään hybridikokouksena 22.6.

7. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 11.00.